

FAN, TA'LIM VA AMALIYOT INTEGRATSIYASI

ISSN: 2181-1776

Jum'azoda Malika Baxtiyorovna

*Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti Psixologiya
va ijtimoiy siyosiy fanlar fakulteti, Pedagogika va umumiy
psixologiya kafedrası dotsenti*

TALABALARDA AMALIY PEDAGOGIK FAOLIYATNI TASHKIL ETISHGA KREATIV YONDASHISH

Annotatsiya: Mazkur maqolada pedagoglar va talabalarning amaliy ko'nikmalarini shakllantirishda kreativlikning ahamiyati haqida ma'lumotlar berilgan. Shuningdek, kreativlik ko'nikmasini rivojlantirishda ma'ruza, amaliy, seminar va laboratoriya mashg'ulotlari uchun o'quv topshiriqlarini ishlab chiqishga ijodiy yondashish ko'nikma va malakalariga ega bo'lishi muhim ahamiyatga ega ekanligi ta'kidlangan. Pedagogik faoliyat davomida o'qituvchi ma'naviy-ma'rifiy tadbirlarni tashkil etishi lozim. Buning uchun, albatta, o'qituvchilar tashkilotchilik davomida kreativ yondashishlari lozim. O'quv mashg'ulotlari va ma'naviy-ma'rifiy tadbirlar uchun auditoriyalarni jihozlashga kreativ yondashish zarur hisoblanadi. Suning uchun ham, pedagog va talabalarning kreativlik qobiliyatini oshirishda maqolada metodlar, ko'rsatma va topshiriqlar berilgan.

Kalit so'zlar: Shaxs, pedagogika, kreativ, metod, standart, o'qituvchi, mashg'ulot, amaliyot, qobiliyat, axborot, bilim, ma'lumot, axborot.

E-mail. MALIKA.JUMAZODA.94@MAIL.RU

Тел: +998 97 797-51-81

**ТВОРЧЕСКИЙ ПОДХОД К ОРГАНИЗАЦИИ ПРАКТИЧЕСКОЙ
ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СТУДЕНТОВ**

Малика Джумазода Бахтияровна

Доцент кафедры педагогики и общей психологии факультета психологии и социальных политических наук Самаркандского государственного университета имени Шарафа Рашидова

Аннотация: В данной статье представлена информация о значении творчества в формировании практических навыков педагогов и студентов. Также было отмечено, что важно обладать навыками и квалификацией творческого подхода к разработке учебных задач для лекционных, практических, семинарских и лабораторных занятий по развитию творческих навыков. В ходе педагогической деятельности педагог должен организовывать духовно-просветительские мероприятия. Для этого учителя должны проявлять творческий подход при организации. Необходим творческий подход к оснащению аудиторий для проведения тренингов и духовно-просветительских мероприятий. В статье представлены методы, инструкции и задания для повышения творческих способностей педагогов и студентов.

Ключевые слова: Человек, педагогика, творчество, метод, стандарт, педагог, обучение, практика, способность, информация, знание, информация, информация.

E-mail. MALIKA.JUMAZODA.94@MAIL.RU

Тел: +998 97 797-51-81

CREATIVE APPROACH TO ORGANIZING PRACTICAL PEDAGOGICAL ACTIVITY IN STUDENTS

Malika Jumazoda Bakhtiyorovna

Associate Professor, Department of Pedagogy and General Psychology, Faculty of Psychology and Social Political Sciences, Samarkand State University named after Sharaf Rashidov

Abstract: This article provides information about the importance of creativity in the formation of practical skills of pedagogues and students. It was also noted that it is important to have the skills and qualifications of a creative approach to the development of educational tasks for lectures, practical, seminar and laboratory sessions in the development of creativity skills. During the pedagogical activity, the teacher should organize spiritual and educational events. For this, teachers must be creative during the organization. A creative approach to equipping auditoriums for training sessions and spiritual-educational events is necessary. The article provides methods, instructions and tasks for increasing the creativity of pedagogues and students.

Key words: Person, pedagogy, creative, method, standard, teacher, training, practice, ability, information, knowledge, information, information.

E-mail. MALIKA.JUMAZODA.94@MAIL.RU

Тел: +998 97 797-51-81

KIRISH (Introduction)

Shaxsda kreativlikni shakllantirishga yo‘naltirilgan mashg‘ulotlar faqatgina ko‘ngilochar xarakterdagi topshiriq, mashq yoki vazifalardan iborat bo‘lib qolishi kerak emas. Balki talabalarga beriladigan barcha topshiriq, mashq va vazifalar mavjud davlat ta‘lim standartlarga mos kelishi, talabalarga bilim, ko‘nikma va malakalarini to‘laqonli namoyish qila olish imkoniyatini yaratishi zarur. Mashg‘ulotlar jarayonida o‘qituvchilar talabalarni asta-sekin mas‘uliyatdan ozod qilish orqali mustaqil ta‘lim olishga rag‘bat bildiradigan shaxs bo‘lishlariga erisha olishlari lozim.

Pedagogning kreativligi rivojlantirishda uning ma‘ruza, amaliy, seminar va laboratoriya mashg‘ulotlari uchun o‘quv topshiriqlarini ishlab chiqishga ijodiy yondashish ko‘nikma va malakalariga ega bo‘lishi muhim ahamiyatga ega. Buning uchun pedagoglar o‘zlarida kreativlik qobiliyatini rivojlantirish yo‘lida tizimli, izchil amaliy harakatlarni tashkil etishlari zarur. Quyida ularning ayrimlari xususida to‘xtalib o‘tiladi.

Matnli axborotlarni grafik shakliga o‘tkazish.

Matnli, ayniqsa, katta hajmdagi matnli axborotlar talabalar tomonidan qiyin qabul qilinadi. Zamonaviy sharoitda matnli axborotlarni grafik shaklga o‘tkazish talab etilmoqda. O‘quv axborotlarini grafik shaklga o‘tkazishda ma‘lumotlarni model, sxema, jadval, diagramma, tasvir, klaster, matematik, fizik, geometrik ko‘rinishlarda

ifodalash maqsadga muvofiqdir. Bu tarzda talabalarga taqdim etilgan axborotlar talabalar tomonidan samarali qabul qilinadi.

Ayni vaqtda oily ta'lim muassasalari barcha ta'lim yo'nalishida tashkil etilgan amaliy mashg'ulotda tinglovchilar bilan quyidagi matnli axborotni klasterda ifodalash ko'nikma, malakalari bilan qurollantirildi:

Lug'aviy ma'nosiga ko'ra "taksonomiya" tushunchasi "tartib bilan joylashtirish qonuni" ma'nosini anglatadi. Obyektlarni ularning o'zaro bog'liqligiga asoslangan holda murakkablashib boradigan darajalar ketma-ketligi (ierarxik tarz)da joylashtirgan holda turkumlashtirish, tizimlashtirish "taksonomiya" deb ataladi. Pedagogik taksonomiya – pedagogik jarayonning o'zaro bog'liq va xossasiga ko'ra ko'p bosqichli (ierarxik) tuzilishga ega obyektlarini tavsiflash, tartibga solish va tizimlashtirish nazariyasi. B.Blum rahbarligida 1956-yilda AQSHda " Pedagogik taksonomiya" g'oyalari e'lon qilindi. XX asrning 60-yillarida D.Kratvol va boshqalar tomonidan pedagogik maqsadlarni ifodalovchi taksonomiyaning navbatdagi g'oyalari shakllantirildi

B.Blum taksonomiyasi kategoriya (mezon)lari

<i>Nº</i>	<i>Mezonlar</i>	<i>Mazmuni</i>
1.	<i>Bilish</i>	<i>Bilimlardan xabardor bo'lish, ularni o'zlashtirish, yodda tutish, qayta yodga olishni ifodalaydi</i>
2.	<i>Tushunish</i>	<i>Bilimlar yuzasidan fikrlash, mushohada yuritish, nazariy holatdan amaliyotga ko'chish mantig'ini o'zlashtirish</i>
3.	<i>Qo'llash</i>	<i>Bilimlarni amaliyot (amaliy haraktlar)da qo'llash</i>
4.	<i>Analiz</i>	<i>Mavjud bilimlarga tayangan holda yaxlit, bir butun obyekt, hodisa voqelik va jarayonni tarkibiy elementlarga ajratgan holda o'rganish, juz'iy xulosa chiqarish.</i>
5.	<i>Sintez</i>	<i>Mavjud bilimlarga tayangan holda ayrim, alohida tarkibiy elementlar asosida yaxlit, bir butun obyekt, hodisa, voqelik va jarayon to'g'risida umumiy xulosa chiqarish.</i>
6.	<i>Baholash</i>	<i>Shaxsning nazariy bilim hamda amaliy ko'nikma, malakalarga egaligini baholash</i>

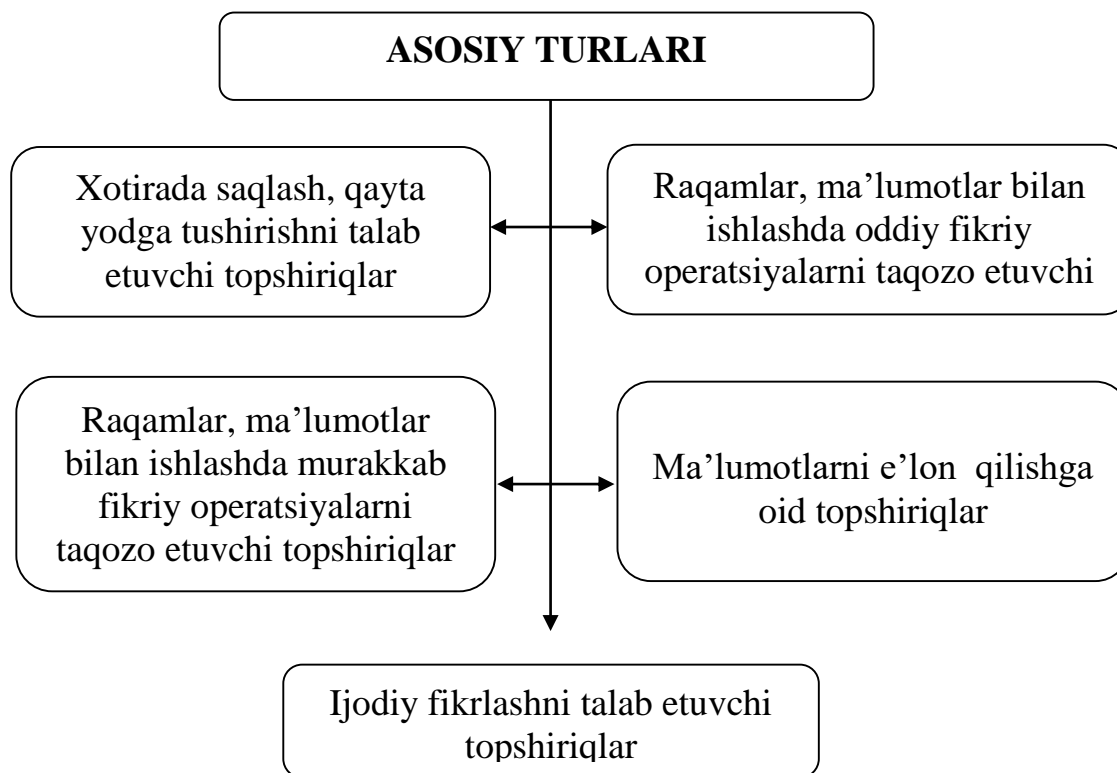
O'quv topshiriqlarining turlari va o'quv mashg'ulotlar uchun o'quv topshiriqlari turlarini belgilash. Rejalashtirilgan maqsadlar tizimi ushbu maqsadlarning bajarilishini ta'minlovchi harakatlar tizimi bilan uzviy bog'lanadi. O'quv materiallarini o'zlashtirishda ta'lim oluvchini faol harakatga undaydigan omil –

o‘quv topshiriqlari hisoblanadi. O‘quv topshiriqlari – o‘rganilayotgan mavzu bo‘yicha talabalar tomonidan o‘zlashtirilgan bilim, ko‘nikma va malakalar darajasini aniqlashga xizmat qiladigan ta’limiy vazifalar yig‘indisi.

Shu sababli o‘quv topshiriqlarini to‘g‘ri shakllantirish maqsadga muvofiq sanaladi. Pedagogika OTMda tahsil olayotgan talabalar o‘quv topshiriqlarini to‘g‘ri shakllantirish ko‘nikma, malakalariga ega bo‘lishi zarur. O‘quv topshiriqlarini shakllantirishda quyidagilarga e’tibor qaratiladi:

- O‘quv topshiriqlarining murakkablik darajasini aniqlay olish.
- Darsning maqsadiga muvofiq o‘quv topshiriqlari tizimini shakllantirish

Bu o‘rinda D.Tollingerova tomonidan quyidagi o‘quv topshiriqlari taksonomiyasi taklif etilgan (1-rasm):

1-rasm. Xarakteriga ko‘ra o‘quv topshiriqlarining turlari

Har bir o‘quv topshirig‘i o‘z ichiga yana bir necha kichik turdagi topshiriqlarni qamrab oladi. Ular quyidagilardir:

Xotirada saqlash, qayta yodga tushirishni talab etuvchi topshiriqlar:

- ✓ xabardor bo‘lishga oid topshiriqlar;
- ✓ alohida dalil, son, tushunchalarni yodga olishga doir topshiriqlar;
- ✓ ta’rif, me’yor, qoidalarni yodga olishga oid topshiriqlar;
- ✓ katta hajmdagi matn, bo‘lim, she’r, jadval va b.ni yodga olishga oid topshiriqlar.

Raqam va ma'lumotlar bilan ishlashda oddiy fikriy operatsiyalarni taqozo etuvchi topshiriqlar:

- ✓ dalillar (o'lchash, tortish, hisoblash va b.)ni aniqlashga oid topshiriqlar;
- ✓ dalillarni keltirish va ta'riflashga (hisoblash, sanab o'tish va b.)ga doir topshiriqlar;
- ✓ harakatlar jarayoni va usullarini tashkil etish va tavsiflashga oid topshiriqlar;
- ✓ ajratish va yig'ish (tahlil va sintez)ga doir topshiriqlar;
- ✓ qiyoslash va farqlash (taqqoslash va bo'lish)ga oid topshiriqlar;
- ✓ taqsimlash (kategoriyalashtirish va tasniflash)ga doir topshiriqlar;
- ✓ dalillar o'rtasidagi o'zaro aloqadorlik (sabab, oqibat, maqsad, vosita, ta'sir, foydalilik, vosita, usullar)ni aniqlashga oid topshiriqlar;
- ✓ mavhumlashtirish, aniqlashtirish va umumlashtirishga doir topshiriqlar;
- ✓ murakkab bo'lmagan (kattalik, o'lchamlari noma'lum bo'lgan) misollarni yechish.

Raqam va ma'lumotlar bilan ishlashda murakkab fikriy operatsiyalarni taqozo etuvchi topshiriqlar:

- ✓ ko'chirish (biror joyga uzatish, shaklini o'zgartirish)ga oid topshiriqlar;
- ✓ bayon qilish (sharhlash, ma'nosini tushuntirish, mohiyatini yoritish, asoslash)ga doir topshiriqlar;
- ✓ induksiya (juz'iy xususiyatga tayangan umumiy xulosa chiqarish)ga oid topshiriqlar;
- ✓ deduksiya (umumiy holatga ko'ra xususiy xulosalar chiqarishga) doir topshiriqlar);
- ✓ isbotlash (dalillashtirish) va tekshirishga oid topshiriqlar;
- ✓ baholashga doir topshiriqlar.

Ma'lumotlarni e'lon qilishga oid topshiriqlar:

- ✓ umumlashtiruvchi qisqacha ma'lumot, qoralama, mazmun va b.ni ishlab chiqishga doir topshiriqlar;
- ✓ hisobot, ma'lum muammoga bag'ishlangan ilmiy asar, ma'ruzalarni tayyorlashga oid topshiriqlar;
- ✓ mustaqil ravishda yozma ishlar, chizmalar, loyihalar va b.ni bajarishga doir topshiriqlar.

Ijodiy fikrlashni talab etuvchi topshiriqlar:

- ✓ amaliy takliflarni ishlab chiqarishga doir topshiriqlar;
- ✓ muammoli masala va vaziyatlarni hal qilishga oid topshiriqlar;

- ✓ savollarni qo‘yish va masala yoki topshiriqlarni ifodalashga doir topshiriqlar;
- ✓ shaxsiy kuzatishlarga asoslangan holda echimni topishga oid topshiriqlar;
- ✓ shaxsiy mulohazaga asoslangan holda echimni topishga doir (ratsional yechimga asoslangan) topshiriqlar.

Anglanganidek, pedagoglar ta’lim jarayonini tashkil etishda o‘quv materiallarining xarakteridan kelib chiqqan holda yuqorida qayd etilgan topshiriqlardan ikki va undan ortig‘ini tanlash imkoniyatiga ega. Bir mashg‘ulotda talabalarni bir necha turdagi topshiriqlar bilan ishlashga jalb etish talabalarda o‘quv faoliyatiga nisbatan qiziqishni oshiradi va o‘quv-bilish faoliyatini kuchaytiradi.

O‘quv topshiriqlari uchun ish qog‘ozlarini tayyorlash. Ish qog‘ozlari asosida o‘quv topshiriqlarining bajarilishi mazkur jarayonni tezlashtirish, talabalar faoliyatini osonlashtirish va eng muhimi, mumkin qadar vaqtni tejash imkonini yaratadi. Shu tufayli yetakchi xorijiy mamlakatlar tajribasida o‘quv topshiriqlari bilan ishlash jarayoni uchun ish qog‘ozlarini shakllantirish va ularni mashg‘ulotlar uchun tayyorlashga alohida e’tibor qaratiladi.

O‘zbekistonda ham mustaqillik yillarida ta’limni tashkil etishga innovatsion yondashish natijasida uzluksiz ta’lim tizimining barcha bosqichlarida deyarli har bir dars, o‘quv mashg‘ulotida o‘quvchi va talabalarning amaliy faoliyatini ish qog‘ozlari vositasida tashkil etish an’anasi bir qadar shakllandi. Ayni vaqtda bu boradagi tajribani yanada boyitishga nisbatan ehtiyoj mavjud. Shu sababli OTM pedagoglarida ish qog‘ozlarini shakllantirish borasidagi ko‘nikma, malakalarini rivojlantirish maqsadga muvofiqdir. Qolaversa, o‘quv mashg‘ulotlarida bajariladigan topshiriqlar uchun ish qog‘ozlarining tayyorlanishi pedagoglarda kreativlik qobiliyatini yanaa rivojlanishiga yordam beradi.

Ta’lim jarayonida interfaol metodlarni qo‘llashda grafik organayzerlarning grafikli tasvirlaridan ish qog‘ozlari sifatida foydalanish mumkin.

O‘MMning “Ilovalar” qismida so‘nggi yillarda o‘quv mashg‘ulotlarida tobora keng qo‘llanilayotgan ish qog‘ozlaridan namunalar (1-ilova) keltiriladi.

Kreativ yondashuv asosida o‘quv fanlari bo‘yicha nazorat-sinov topshiriqlarini tayyorlash, keys va darajali testlar to‘plamini shakllantirish. Zamonaviy ta’limda talabalarga tayyor bilimlarni berish emas, balki ularni bilimlarni mustaqil o‘zlashtirishga yo‘naltirish tobora muhim ahamiyat kasb etib bormoqda. Zero, tayyor bilimlarni o‘zlashtirish garchi talabalarning borliqni anglashlarini, ijtimoiy munosabatlar mazmunini, u yoki bu ko‘rinishdagi kishilik faoliyati mohiyatini tushunishlariga yordam beradi. Biroq borliq va ijtimoiy munosabatlarning mavjud holatini ifodalovchi hodisa, voqelik, jarayonning tarkibiy elementlari o‘rtasidagi o‘zaro birlik, aloqadorlikni tushunish, sabab-oqibatlarini tahlil qilish, faoliyat mazmuni,

yoʻnalishi va eng muhimi, natijasini kafolatlovchi omillarni tahlil qilish malakalarini samarali rivojlanishiga toʻsqinlik qiladi.

Maʼnaviy-maʼrifiy tadbirlarni tashkil etishga kreativ yondashish. Oʻquv mashgʻulotlari va maʼnaviy-maʼrifiy tadbirlar uchun auditoriya (joy)ni jihozlashga kreativ yondashish. Pedagogning faoliyati faqatgina oʻqitishdan iborat emas. Bir vaqtning oʻzida u tarbiyachilik vazifasini ham bajaradi. Maʼnaviy-maʼrifiy ishlarni tashkil etish ham pedagog faoliyatining muhim yoʻnalishi hisoblanadi. Shunday ekan, pedagog maʼnaviy-maʼrifiy ishlarini tashkil etishga ham ijodiy yondasha olishi zarur. Bunda u quyidagilarga eʼtiborni qaratishi lozim:

- ❖ maʼnaviy-maʼrifiy ishlarni maqsadga muvofiq, izchil, uzluksiz va tizimli tashkil etish;

- ❖ oʻquv yili uchun puxta asoslangan maʼnaviy-maʼrifiy ishlar rejasini ishlab chiqishi;

- ❖ rejadan talabalarning ehtiyoj va qiziqishlariga mos keladigan hamda dolzarb mavzulardagi muammolarga bagʻishlangan tadbirlarning oʻrin olishiga erishish;

- ❖ maʼnaviy-maʼrifiy tadbirlarning reja uchun emas, balki talabalarning ehtiyojlarini qondirish, ularni shaxs va mutaxassis sifatida shakllanishlarini taʼminlash maqsadida tashkil etish;

- ❖ maʼnaviy-maʼrifiy ishlarni ularning yoʻnalishi, mazmuni, xarakteriga, koʻlami va b. xususiyatlariga koʻra turli shakllardan interfaollik asosida tashkil etilishiga erishish;

- ❖ har bir maʼnaviy-maʼrifiy tadbirning aniq maqsad asosida tashkil etilishi va albatta, kutilgan natijani kafolatlay olishini taʼminlash;

- ❖ maʼnaviy-maʼrifiy ishlarni tashkil etish va oʻtkazishda akademik guruhning barcha talabalari birdek faol ishtirok etishlariga erishish.

Nafaqat maʼnaviy-maʼrifiy tadbirlar tashkil etiladigan joy, balki oʻquv mashgʻulotlari oʻtkaziladigan auditoriyaning jihozlanishiga erishish pedagogning ham tashkilotchilik, ham kreativ faolligidan dalolat beradi. Har ikki holatda ham pedagog oʻrganiladigan, tahlil etiladigan mavzu mohiyatidan kelib chiqqan holda oʻquv auditoriyasi va tadbir oʻtadigan joy (xona)ni oʻziga xos ruhda bezata olishi maqsadga muvofiqdir.

Oʻquv mashgʻulotlarida auditoriyaning, mavzuning xarakteriga koʻra plakatlar, mulajlar, gerbariylar, xaritalar, badiiy adabiyotlar, olimlar, rassomlar, yozuvchilar, sarkardalar hamda davlat arboblarning portretlari, ish jihozlari, yozishmalari, adabiyotlari, badiiy asarlari va h.k. bilan bezatilishi mashgʻulot va tadbir ruhiyatini koʻtarishga, talabalarga ijobiy, hissiy taʼsir koʻrsatadi.

Pedagog qanchalik kreativ bo'lsa, o'quv auditoriyasi va ma'naviy-ma'rifiy tadbirlar tashkil etiladigan xonani talabalar bilan hamkorlikda, ularning ijodiy imkoniyatlari, kreativlik layoqatlariga tayangan holda jihozlashga muvaffaq bo'ladi. Natijada ham talabalarning kreativ faolligi oshadi, ham mashg'ulot, tadbirning ta'sirchanligi kuchayadi.

Shunday qilib, zamonaviy o'qitishda muammoli ta'lim muhim ahamiyatga ega. Muammoli ta'lim texnologiyalari talabalarda fikrlash, qaror qabul qilish, o'z fikrini asoslash qobiliyatini shakllantirish ko'nikma, malakalarini samarali shakllantirishga yordam beradi. Bu kabi texnologiyalar orasida "Keys-stadi" texnologiyasi muhim ahamiyat kasb etadi. Keys-stadidan ta'lim jarayonida o'rinli, maqsadli, izchil foydalanish o'qitish sifatini yaxshilash, samaradorligini oshirish, shu bilan birga, talabalarning o'quv-bilish faoliyatini faollashtiradi.

Muammoli vaziyatlarning didaktik imkoniyatlari talabalarni o'rganilayotgan masala (mavzu, muammo) yuzasidan fikrlash, masala mohiyatini yorituvchi tarkibiy elementlar o'rtasidagi o'zaro birlik va aloqadorlikni anglash, "muammo-muammoni hal qilish jarayoni-yechim" tizimi asosida masalani tahlil qilish, yechim borasida farazlarni ilgari surish, ularning maqbulligini tekshirish, yechimni bayon etish va uni himoya qilish kabi amaliy harakatlarni tashkil etishga majbur qiladi. Qolaversa, muammoli vaziyatlar yordamida talabalar o'z bilimlarini mustaqil tahlil qilish, o'quv-bilish faoliyatiga tanqiliy yondashish, o'rganilayotgan masala (mavzu, muammo) yuzasidan ijodiy fikrlarni ilgari surish kabi imkoniyatlarga ega bo'ladiki, xuddi shu holat jamiyat tomonidan ta'lim tizimi oldiga qo'yilayotgan ijtimoiy buyurtmaning to'laqonli bajarilishini ta'minlaydi. Ya'ni muammoli o'qitish, uni o'qitish jarayonida qo'llaniladigan texnologiyalar respublika uzluksiz ta'lim tizimi tomonidan o'z oldiga qo'yilgan har tomonlama (aqliy, axloqiy, jismoniy, hissiy jihatdan) rivojlangan barkamol shaxs va malakali mutaxassisni tayyorlashdan iborat ijtimoiy buyurtmaning bajarilishini ta'minlovchi zarur pedagogik shart-sharoitni vujudga keltiradi. Shu sababli bugungi kunda ta'lim tizimida muammoli ta'limdan foydalanish, muammoli ta'lim texnologiyalarini samarali qo'llashga alohida e'tibor qaratilmoqda. Xususan, so'nggi yillarda oliy ta'lim muassasalarida umumiy va mutaxassislik fanlarini o'qitishda muammoli ta'lim texnologiyalari orasida muhim o'rin egallagan "Keys-stadi" texnologiyasini qo'llash tajribasi shakllanmoqda.

Rivojlangan xorijiy mamlakatlar ta'limi amaliyotida ham "Keys-stadi" texnologiyasini qo'llash asosida muammoli vaziyatlarni yaratish va ularni hal qilishga doir o'quv topshiriqlarini ishlab chiqish borasida boy amaliy tajriba to'plangan va mazkur texnologiya jahon o'qitish tizimida eng ommalashgan o'quv texnologiyasi sifatida e'tirof etilmoqda.

Pedagogik turkum fanlarini o‘qitishda “Keys-stadi” texnologiyasini qo‘llash xususida so‘z yuritishdan avval uning tushuncha sifatida o‘zida qanday mohiyatni yoritishi xususida to‘xtalib o‘tish maqsadga muvofiqdir.

Foydalanilgan adabiyot:

1. Абдуллаева Ш.А. Педагогика. Бакалаврлар учун дарслик. – Т.: Фан ва технологиялар, 2015. – 288 б.
2. Бегматов А. Глобаллашув, миллий маънавият ва ахборот тизимлари. Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат ва жамият қурилиши академияси жорий архиви, 2006.
3. Беспалько В.П. Педагогика и прогрессивные технологии обучения. – М.: ИРПО, 1996. – 336 с.
4. Зуннунов А., Тўхлиев Б., Маъсудов Х. Педагогика тарихи. Дарслик. – Т.: “Шарқ” нашриёти 2002. – 110 б.
5. Ибрагимов Х.И. Государственный образовательный стандарт, формирование системы контроля качества выпускников// Ж. Среднее профессиональное образование. 2002. – № 1 – с. 4
6. Ильин Е.П. Психология творчества, креативности и одарённости. СПб.: Питер, 2009.
7. Кларин М.В. Личностная ориентация в непрерывном образовании // Ж. Педагогика. -1996. -№ 2. – с 108.
8. Конфуций А.Г. Уроки мудрости. – М.: Наука, 1998.-с 365.
9. Нарзикулова Д.Х. Таълимни ахборотлаштириш шароитида педагогик низоларнинг профилактик технологияларини такомиллаштириш. Педагогика фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD) илмий даражасини олиш учун ёзилган Дисс. -Т., 2018. -146 б.
10. Турғунов С.Т. ва бошқалар. Ўқитувчиларнинг касбий маҳорат ва компетентлигини ривожлантириш механизми – Т., «Voris-Nashriyot», 2012. - 167 б.